

Zemřel malíř, jehož fascinovalo utrpení a mystika

MADRID (zud) Říkali mu poslední velký umělec 20. století. Ve věku osmdesátí osmi let zemřel významný španělský avantgardní malíř a sochař Antoni Tapies.

Muž, který prošel španělskou občanskou válkou, reagoval svou tvorbou po celý život na politickou situaci, především v rodném Španělsku. Otevřeně se také postavil proti diktatuře generála Franciska Franka.

Jeho velkým tématem bylo utrpení, rozklad a smrt. Za své dílo, jež je charakteristické určitou brutalitou, drsným uměleckým výrazem, ale později i směřováním k mystice, si vysloužil řadu ocenění. Jeho díla nechyběla ani na významných mezinárodních přehlídkách – u nás je bylo možné vidět v pražské Městské knihovně v osmdesátých letech.

Antoni Tapies měl původně být právníkem. Ze studií však odešel. Díky první úspěšné výstavě se mohl vydat v roce 1950 do Paříže, kde se naplno věnoval malování. Inspiroval se surrealismem, ale brzy si našel vlastní směr. Proslul bohatým využíváním materiálů, jako byl písek, mletá křída nebo staré látky. Kombinoval je s barvami a vytvářel tak jedinečné struktury.

Krátce

HUDBA

Rock for People ohlásil první hvězdy

Na Rock for People do královéhradeckého Festivalparku začátkem července dorazí hvězda dubstepu Skrillex, londýnský rapper Example (na snímku) nebo Pete Doherty, jehož stejně jako hudba proslavil vztah s modelkou Kate Moss. Přijedou také kapely Two Door Cinema Club, Irié Révoltés a August Burns Red. (vev)

KONCERT

Orchestr zve děti na pohádkové odpoledne

Odpoledne pro děti chystá na neděli 12. února do Rudolfiny Pražská komorní filharmonie. Od 17 hodin začne program nazvaný Večerníček na koncertě, který nabídne melodie ze známých baletů, ale také Večerníčkovu suitu od Petra Skoumala. Na děti dále čeká kvíz o ceny, výstava kostýmů z barrandovských studií a charitativní prodejní výstava dětských kreseb. (vd)

LITERATURA

Dostojevského Bílé noci vycházejí na CD

Audiokniha Bílé noci, která byla v Českém rozhlasu natočena podle novely Fjodora Michajloviče Dostojevského už v roce 1966, právě vychází v Radioservisu. Sentimentální román ze vzpomínek snílka v režii Josefa Henkeho čte Gabriela Vránová coby Nastěnka, v roli Snílka se představil Jaroslav Kepka. Cédéčko stojí 229 korun. (klr)

ÚMRTÍ

Hinzman byl zombie z Noci oživlých mrtvol

Americký herec Bill Hinzman zemřel ve věku 75 let. Rolí zombie v kultovním snímku Noc oživlých mrtvol z roku 1968 si vysloužil veliký obdiv fanoušků hororů. Později si Hinzman sám vyzkoušel režii a zahrál si také v dalších hororových filmech – například ve sci-fi hororu Noční legie z roku 1995. (ČTK)

Clooney si rejdí bahnem politiky jako ryba ve vodě

První cenu za **Den zrady** si George Clooney odnesl už z loňských festivalových Benátek. Než dospěl k zítřejší české premiéře, nasbíral film další trofeje a nominace, ač masovým hitem se asi nestane. Málokdo se v kině rád brodí špinou.

George Clooney ve snímku hraje guvernéra. Foto: EEP

V překladu s anglického originálu se film jmenuje Březnové idy, podle data, kdy spiklenci včetně prodradného Bruta ubodali Julia Caesara. Nepříliš šťastný český distribuční titul Den zrady se sice může plést s Vávrovou rekonstrukcí mnichovských dohod Dny zrady, ale vystihuje stejnou podstatu příběhu - politickou ránu do zad.

Paradoxně film dostal oscarovou nominaci za scénář, na němž se podílel režisér díla a představitel jedné z hlavních rolí George Clooney – a právě scénář, přesněji jeho banální zápletka kolem zhrzené stážístky, se zaslouží o lehké zklamání z jinak zajímavě vystavěného a skvěle zahráného dramatu. Vzniklo podle divadelní hry Farragut North, již před čtyřmi lety napsal Beau Willimon na základě předvolební kampaně demokrata Howarda Deana v primárních volbách roku 2004. Sám režisér snímek nazval politickou morálitou, čímž pojmenoval jeho vyznění i omezení. Ale navzdory divadelnímu původu a mnohomluvnosti film účinkuje zejména díky dvěma silným prvkům: profesnímu zákulísí a mužům, kteří se v něm pohybují.

Mluvící hlavy

Ústřední protihráči se představí hned v trefném úvodu. Tytéž věty pronese nejprve věčně při zkoušce mikrofonu Ryan Gosling coby tis-

kový mluvčí, a pak naostro kandidující guvernéř čili Clooney: se zápalením, naléhavostí a rutinou politika, jenž umí vypilované nacvičené fráze prodat s upřímností osobního kouzla. Na politickém rejdišti je herec jako ryba ve vodě. Ale pozor, zprvu se oba hrdinové spojení citlivostí opravdu drží relativně čistě, třebaže okolní prostředí chrlí spoustu zábavně otrlého nadhledu od šéfy volebních kampaní po novinářku slibující žertem „sex za informaci“. Cynický humor se promítá i do taktiky slibů ve stylu „lidi nad osmnáct let budou pro, a ti do osmnácti beztak nemohou volit“.

Chytrý text ovšem svazuje svým nekonečným tokem, střih se vesměs odehrává mezi několika „mluvícími hlavy“, jež našťášt

sedí na ramenou hereckých obrů. Patří k nim i Paul Giamatti a Philip Seymour Hoffman coby zkušený matadoři zákulísí – přesto najdou přemožitele v tanci mezi vejci.

Pachuč levných pravd

Více než děj upoutá pozadí, v podstatě příručka, kterou by měli čeští šéfové volebních štábů nastudovat. Obsahuje triky, jak zpracovat média, manželky i konkurenci, ale též účtyhodnou dávku práce, peněz, energie a řemesla. Základní školu vyšší politiky bohužel románek stážístky zbanalizuje; teprve stupňovaný vyděračský soubor znovu vdechne filmu napětí šachové partie, kde už nikdo není bez viny a vítězí, kdo vidí na více tahů dopředu. Nicméně ze vzkazu, že se v politickém bahně nelze neupínit, čpí pachuč levných pravd, která by hodnocení taha spíše k šedesátce – nebyť herců.

Mirka Spáčilová
redaktorka
MF DNES

Den zrady
USA, režie George Clooney, hrají Ryan Gosling, George Clooney, Marisa Tomei, Evan Rachel Woodová, Paul Giamatti, titulky, 101 minut.

Recenze: film **70 %**

Fyzickému básnictví víc sluší život

Petr Váša napsal zábavně-vážnou knihu o tvorbě mezi poezií, hudbou, šamany a dadaismem

Multimediální umělec Petr Váša (1965) provedl knižní bilanci svého „fyzického básnictví“. O co jde? O jednu z nejzajímavějších položek v repertoáru autora, který má stejně blízko k hudbě jako k literatuře, divadlu nebo výtvarnému umění – a neváhá to vše ústrojně spojit v jedno.

Autor je jako kulomet

Fyzické básnictví je vlastně poezie na nový způsob. Veršům tu nestáčí slova, řeč, ale nárokují si autora samého – jeho tělo, hlavu i ruce, které ožívají v nejrůznějších pohybech, zvucích a proměnách. Básník zvládá na scéně zaznít jako tamtam, jindy předvést

lokomotivu, kulomet nebo tonoucího plavce Jindřicha. Je v tom kus šamanismu, dětských her, slam poezie i experimentu, se kterými přišli kdysi dadaisté a futuristé. A je v tom jistě i dobře stavěný koncept. Právě o tom svědčí

Recenze: kniha **70 %**

Vášova nově vydaná knížka především.

Jmenuje se Fyzické básnictví, přesně jako zmíněný fenomén, a Váša v ní nabízí převážně teorii. Uvádí do děje, osvětluje metodu, rysuje dějiny, předestírá možnosti. Jednou rukou píše manifest, druhou učebnici. Je sice místy zábav-

ný, třeba když se zasní o „nočním letu“ nebo nabízí různé „návod“ jako vystřižené z Ladislava Nováka nebo Jiřího Koláře, ale většinu času je vážný. Skoro jako by mistr vyučoval své žáky, jako by si pěstoval následovníky.

Jenže fyzickému básnictví sluší víc život, spontánní a živelná pódiová prezentace, přehlídka básnickových grimas, gest, pohybů a zvuků než jakkoli úhledně vypravená knižní reflexe. Ačkoli ji rozvíjejí autorovy kresby rajčatovou šťávou. Ačkoli je tu jako bonus cédéčko. Ačkoli tu má čtenář Petra Vášu vlastně pěkně pod jednou střechou.

Radim Kopáč
autor je kritik

Chantal Poullain zdědí dům. I s Jiřím Schmitzerem

V psychologickém dramatu **Na vaše riziko!** dvojice herců ztvární opuštěné lidi. „Přesto jim nechybí humor,“ slibuje ředitel pražského Divadla Ungelt Milan Hein

PRAHA (zud) Herecká dvojice Chantal Poullain a Jiří Schmitzer se v úterý setká v prvním novoročním představení pražského Divadla Ungelt. V české premiéře hry britského dramatika Petera Nicholase Darrella s názvem Na vaše riziko! herci ztvární dva osamělé lidi, které svedou dohromady okolnosti. „Jde o silný psychologický příběh, ve kterém si k sobě hledají cestu dva naprosto odlišní jedinci,“ říká umělecký ředitel Divadla Milan Hein.

Profesor a zpěvačka

I přesto, že herečka představuje slavnou francouzskou šansonierku a Jiří Schmitzer hraje bývalého univerzitního profesora, mají k sobě blíž, než se zdá. Jsou to ztroskotanci, kteří v životě nemají vlastně téměř nikoho. A najednou se kromě sebe samých musí vypo-

Osamělý muž Jiří Schmitzer si v pražském Ungeltu zahraje samotářského morouse Patrika. Foto: Bohdan Holomíček

Na fotbalu Madonna na Superbowlu propagovala své turné. Foto: Reuters

Madonna vyrazí na obří turné. Česko zatím vynechá

PRAHA (vla) Madonna včera ohlásila termíny svého turné, které má jen v Evropě šestadvacet zastávek. Avšak Česko, kde zpěvačka vystupovala před třemi lety, mezi nimi není. „Nemáme informace, že by v plánu Madonnina turné byla i Česká republika,“ řekl Petr Novák z domácní pobočky koncertní agentury Live Nation. K propagaci už Madonna nasměrovala své nezávadné vystoupení na finále americké fotbalové ligy. V programu turné budou také songy z nového alba MDNA, které vyjde 26. března.

Vše je načasováno tak, aby se obří podnik, který má dosáhnout až devadesáti koncertů, rozjel 29. května v izraelském Tel Avivu. Následovat bude Abú Zabí a turecký Istanbul. Kromě tradičních zastávek v evropských centrech se Madonna objeví také ve Varšavě či Moskvě. Čeští fanové budou mít asi nejbližší do Vídně, kde má Madonna koncertovat 29. červen-

ce. Patrně největší arénu, londýnský Hyde Park pro více než sto tisíc lidí, si zpěvačka zamluvila na 17. července – devět dní před zahájením letních olympijských her. Mohutná koncertní scéna pro Madonnu, její tanečníky, akrobaty, dýždže a muzikanty má podobu trojúhelníku s „výbávacími“ rampami, jehož špiče se jakoby zaboří do davu na ploše arény. Co se týče rozměrů pódia i nabitého koncertního kalendáře, má plánované turné překonat všechny předchozí Madonniny podniky.

Po letní a podzimní severoamerické sérii vystoupení se turné přehoupne do Jižní Ameriky a po Novém roce zamíří také do Austrálie, která na popový idol čekala dvacet let. Rozpis zastávek se bude ještě měnit a další termíny přibudou. Kdo ví, třeba Madonna někdy v roce 2013 vyslyší volání dobře organizované fanouškovské obce v Česku.

FAKTA

Peter Nicholas Darrell

Na vaše riziko! je první divadelní hrou londýnského rodáka, který se už na střední škole začal zajímat o literaturu, výtvarná umění a média. **Studoval žurnalistiku**, ale poté, co jeho parodický skeč pro studentské představení vyvolal skandál, ze školy odešel. Píše **verše, povídky a literární kritiky**. Odešel do Francie, kde **učil na venkovské škole** v Provence, ale zároveň nepřestával psát o výtvarném umění.

V současné době žije v Londýně a pracuje jako novinář a umělecký kritik na volné noze. Hra **ma českou premiéru** v pražském Divadle Ungelt 14. února.

řádat s někým cizím – a navíc s někým, o koho ve svém životě vůbec nestál. „Žena přijíždí do Anglie převzít dům po svém právě zesnulém otci, toto dědictví je však komplikované. Je s ním totiž spojeno věčné břemeno,“ usmívá se Hein. Oním věčným břemenem je Jiří Schmitzer – v roli konzervativního morouse Patrika. „Je to muž samotářského ražení, který se uzavřel před světem,“ popisuje Hein postavu, jež se málokdy převlékne ze županu. Když pak do jeho života vstoupí světaznalá zpěvačka, je to něco, s čím se špatně vyrovnává. A postavy spolu proto dost bojují. „Nejde o veselé příběhy, ale ve hře nechybí ani svěbytný humor. Ostatně obě herecké osobnosti o něj nemají nouzi,“ dodává ředitel. Hereckou dvojici Poullain – Schmitzer je zde možné vidět také v Albeeho Hře o manželství.